

מסורת הש"ס

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ז מהלכות
י"ט הלכה ב ופ"א
מהלכות שמיטת הלכה ח
סמג לאור ע"ה ע"ש דרשן
ב טו"ע"ה א"ח ס"י מקל
ס"ק א:
ב ב מ"י פ"ז מהלכות י"ט
שם טו"ע"ה שם ס"ק ב:
ג ג מ"י פ"ח מהלכות י"ט
הלכה ג טו"ע"ה שם ס"ק
ה:
ד ד מ"י פ"א מהלכות
שמיטת הלכה ט:
ה ה מ"י פ"ח מהלכות
י"ט הלכה ג טו"ע"ה
שם ס"ק ו:
ו ו מ"י שם פ"ז הלכה י
טו"ע"ה שם ס"י מקל
ס"ק ב:
ז ז מ"י שם טו"ע"ה שם
ס"ק א:
ח ח מ"י פ"ז מהלכות י"ט
הלכה א:
ט ט מ"י שם הלכה ב
טו"ע"ה שם ס"י מקל
ס"ק ב:
י י מ"י שם טו"ע"ה שם
ס"ק א:

רבינו חננאל

משקין בית השלחין
במועד ובשביעית, בין
ממעין שיצא בתחילה
ובין ממעין כו'. ומקשינן
השוא י' לומר ממעין
שיצא בתחילה, דחיישין
דלמא אחי לאינפול
והוא ממעין משקין,
ממעין שכבר יצא וניתק
ועמד מיבעיא, ופרקינן
איצטרך לאשמועינן
דאפי' ממעין יצא דליכא
חששא דלמא נפיל ובני
ליה, [אין] משקין אלא
בית השלחין, שהן נטועין
צמאין למים, מלשון
שלחים, כדמרגמי' והוא
ע"פ, משלח. אבל בית
הבעל, שכבר גדל ושרשיו
שרשים בקרקע, כמו
בעל באשור, כדכתיב
והולידה והצמיחה. בין
ממעין שיצא בתחילה ובין
ממעין שלא יצא בתחילה
אין משקין שדה הבעל.
ואמרינן, מאן תנא דחייש
לפסידא גינה השלחין כדי
שלא יפסידו ויירששו והתיר
להשקותם, ואפי' הכי לא
התיר אלא דבר שאין בו
טורח, אבל להשקות ממי
גשמים וכיוצא בהן שיש
טורח בהן לא התיר. אמר
רב הונא ר' אליעזר בן
יעקב היא, דתנן ר' אליעזר
בן יעקב אומר מושכין
מים מאילן לאילן אבל
לא ישקה את כל השדה.
ודחינן, אימור דשמעת לר'
אליעזר דלא שרי, הרווחה,
מקמינן דבית השלחין כל
השדה, אבל שלא להטריח
במקום שיש פסידא מי
שמעת ליה, ובא רב פפא
ואוקמה לר' יהודה, דחני
אין משקין ממעין היוצא
בתחילה אלא שדה בית
השלחין שחורבה, ומקשינן
אי חרבה למה לי השקאה,
אילא מאי חרבה דקתני,
חריב מעיינא ויצא לה מעין
אחיה כחחלה.

משקין בית השלחין. שדה שאינה מסתפקת במי גשמים ור"ר
להשקותה תמיד ואם אין משקין אותה תדיר נפסדת
והלכך משקין אותה בחו"מ ומשום פסידא שרו ליה רבנן כדאמרין
בפ' אין דורשין (תנא דף י"ט. וס) תנא אידך ששם ימים תאכל

משקין

א בית השלחין במועד * ובשביעית בין ממעין
שיצא בתחילה בין ממעין שלא יצא בתחילה
ב אבל אין משקין לא ממי הגשמים ולא ממי
הקילין * ואין עושין * עוגיות לגפנים ר' אלעזר
בן עזריה אומר אין עושין את האמה בתחילה
במועד ובשביעית וחכמים אומרים * עושין
את האמה בתחילה בשביעית * ומתקנין את
המקולקלות במועד * * ומתקנין את קלקולי
המים שברשות הרבים וחוטטין אותן * ומתקנין
את הדרכים ואת הרחובות ואת * מקוות
המים ועושין כל צורכי הרבים * ומציינין את
הקברות * ויוצאין אף על הכלאים: ג' השתא
יש לומר ממעין שיצא בתחילה דאיתי
לאינפול משקין ממעין שלא יצא בתחילה
דלא אתי לאינפול מיבעיא אמרי אצטרך אי
תנא מעיין שיצא בתחילה הוה אמינא הכא
הוא רבית השלחין אין בית הבעל לא משום
דאיתי לאינפול אבל מעיין שלא יצא
בתחילה דלא אתי לאינפול אימא אפילו
בית הבעל נמי קא משמע לן לא שניא מעיין
שיצא בתחילה ולא שניא מעיין שלא יצא
בתחילה בית השלחין אין בית הבעל לא
ומאי משמע דהאי בית השלחין לישנא
דצחותא היא דכתיב * ואתה ע"פ ויגע
ומתרגמינן ואת משלחי ולא ומאי משמע
דהאי בית הבעל לישנא דמיתבתותא היא
דכתיב * כי יבעל בחור בתולה ומתרגמינן
ארי כמה דמיתותב עולם עם בתולתא
ייתיתבון בגויד בניין מאן תנא * דפסידא אין
הרווחה לא * ואפילו במקום פסידא מותר
נמי לא טרחינן אמר רב הונא ר' אליעזר בן
יעקב היא דתנן * רבי אליעזר בן יעקב אומר
מושכין את המים מאילן לאילן ובלבד שלא
ישקה את השדה כולה אימור דשמעת ליה

לרבי אליעזר הרווחה דלא טירחא במקום פסידא מי שמעת ליה אלא אמר
רב פפא הא מני רבי יהודה היא דתניא * מעיין היוצא בתחילה משקין
ממנו אפילו שדה בית הבעל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר * אין
משקין אלא שדה בית השלחין שחורבה רבי אלעזר בן עזריה אומר לא
כך ולא כך יתר על כן אמר רבי יהודה לא יפנה אדם אמת המים וישקה
לגינתו ולחורבתו בחולו של מועד מאי חרבה אילימא חרבה ממש למה
לי דמשקי לה * אמר אביי שחורבה ממעיין זה ויצא לה מעיין אחר רבי
אלעזר בן עזריה אומר לא כך ולא כך לא שניא חרב מעיינה ולא שניא
לא חרב מעיינה מעיין שיצא בתחילה לא וממאי דלמא עד כאן לא קאמר
רבי יהודה בית השלחין אין בית הבעל לא אלא מעיין שיצא בתחילה
דלמא

משקין בית השלחין במועד. שדה שאינה עומדת בזה ור"ר
להשקותה תמיד משקין אותה אפילו בחולו של מועד
לפי שהוא לו הפסד גדול אם אינו משקה אותה ודבר של הפסד
התירו חכמים לטרוח בו בחולו של מועד כמו שאנו מולחין במסכת

חגיגה (דף י"ח). דכתיב (דברים טז)
שש ימים תאכל מזאת וזיוס השביעי
עלרת לה' אלהיך מה שביעי עזר
בשביעית מלאכה אף ששה עזורים
בשביעית מלאכה אי מה שביעי עזר
בכל מלאכה אף ששה עזורים בכל
מלאכה תלמוד לומר השביעי שביעי
עזר בכל מלאכה ואין ששה עזורים
בכל מלאכה הא לא מסרן הכתוב
אלא לחכמים לומר לך איזו מלאכה
אסורה בחו"מ ואי זו מותרת ומלאכה
שיש בה הפסד אם אינו עושה אותה
כגון להשקות בית השלחין התיירו
חכמים * ובשביעית. מפרש בגמרא *:
ממעין שיצא בתחילה. דעכשו
מתחיל לנצוט שעדיין לא החזיקה
דרכה: צין ממעין שלא יצא בתחילה.
אלא מעיין נוצע מומן מרובה: אל
לא ממי גשמים. משום דלית ציה
טירחא יתירא כדמפרש בגמרא *:
ג' דאסי לאינפול. הקרקע
שקציה דעדיין לא החזיקה דרכה:
משקין. בחולו של מועד ולא חיישין
למלא נפיל ואילו ותרע טירחא
יתירא: מעיין שלא יצא בתחילה.
שכר החזיק דרכו: מיבעיא. דמשקה
ממנו בחולו של מועד: צים הנצל.
שדה הוא צעמק ואינו נריך להשקותה
ואין צה הפסד אם אין משקה אותה:

קא משמע לן. ממתינן דמני צין
ממעין שלא יצא בתחילה: צים
השלחין אין צים הנצל. אפילו ממעין
שלא יצא בתחילה לא: * * יפנה.
וה"א מתחלף בחי"ת: מאן תנא.
דמנ"י דפסידא שרי למיטרה צה
בחו"מ כגון צית השלחין: הרווחה
לא. כגון צית הנצל דאסור להשקותה
מאחר שאין צה הפסד שאין נריך
להשקותה אללא הרווחה דמילתא
לשויה אפלי חרפי: אפילו במקום
פסידא מותר לא טרחינן. דקתני
ממתינן אללא לא ממני גשמים כו'
משום דלית ציה טירחא: מושכין
המים מאילן לאילן. בחולו של מועד
אם יש מים תחת אילן אחד עושין
דך קטן מאילן לאילן כדי שימשכו
המים מאילן זה לאילן אחר: * * לא
ישקה אם שדה כולה. צית הנצל

קמיייר הרווחה היא. אלמא דהרווחה
דמילתא אסר ר' אליעזר: אינמא חרבה
ממנו. שנעשה צור למי לי למשקה
להיה דהא אין לה תקנה לעולם:
שחרבה ממעין זה ואלא לה מעיין אחר.
שחרב מעיינה שגרילה לשמות ממנו
דמיון שגרילה לשמות אי לא משקה לה
עכשו אית ליה פסידא יתירא אפילו
הכי לא שרי ר' יהודה אללא ממעין שיצא
לה דלאו טירחא הוא אללא מי גשמים
ומי קילין דטירחא הוא לא שרי אפילו
לצית השלחין ועוד חזינן דקאמר רבי
יהודה לא יפנה * * מים כו' אלמא דלא
שרי ר' יהודה טירחא יתירא אלמא מתני' ר' יהודה היא דהא ראצ"ע ל"ש חרב מעיינה ממעין שיצא לה בתחילה ול"ש לא חרב תריוויהו אסר:
דלמא

א * * פ"ז מהלכות
י"ט הלכה ב ופ"א
מהלכות שמיטת הלכה ח
סמג לאור ע"ה ע"ש דרשן
ב טו"ע"ה א"ח ס"י מקל
ס"ק א:
ב ב מ"י פ"ז מהלכות י"ט
שם טו"ע"ה שם ס"ק ב:
ג ג מ"י פ"ח מהלכות י"ט
הלכה ג טו"ע"ה שם ס"ק
ה:
ד ד מ"י פ"א מהלכות
שמיטת הלכה ט:
ה ה מ"י פ"ח מהלכות
י"ט הלכה ג טו"ע"ה
שם ס"ק ו:
ו ו מ"י שם פ"ז הלכה י
טו"ע"ה שם ס"י מקל
ס"ק ב:
ז ז מ"י שם טו"ע"ה שם
ס"ק א:
ח ח מ"י פ"ז מהלכות י"ט
הלכה א:
ט ט מ"י שם הלכה ב
טו"ע"ה שם ס"י מקל
ס"ק ב:
י י מ"י שם טו"ע"ה שם
ס"ק א:

תורה אור השלם

1. אשר קרך בדרך וצוב
קר כל הנחשלים אחריו
ואתה עוף קנע ולא ירא
אלהים דברים כה יח
2. כי יבעל בחור בתולה
יבצעו בדרך ומשולש קתן
על בלה חיש עלק
אלהים: ישיעו סב כ

הגהות הב"ח

א) מתני' ומתקנין את
קלקולי המים. נ"ב ע"י
פשי"י בך ה' ע"ה:
ב) שם ואת מקוואות
המים ועושין: א) ג' נב'
דמשקין לה ואמר אבי
שחרבה כו' לא חרב מעיינה
ממעין שלא בתחילה:
ד) רש"י ד"ה שלא
יסקה: א) ד"ה שחרבה כו'
דקארי' לא יפנה אדם
אמת המים כו' אלמא וכו'
ל"ש חרב מעיינה ור"ש
לא חרב תריוויהו אסר
ממעין שלא לה בתחילה
כ"ל והס"ד:

גליון הש"ס

מתני' ובשביעית בין
ממעין. עיין לקמן דף י
ע"ב חוס' ד"ה מרגלינן:

מוסף רש"י

עוגיות. עגול סביב כמו
(תענית טז). עג עוגה ועמד
במקום (קטן דף יא): גומות
(חזקוני מא) לנסוף שם מים
להשקות הגגן (ברכות ו).
ומציינין את הקברות.
שעושין סמינים על הקברות
כדי דלמא כדמרגמי' (ב"ק
סג). על קברות כבוד
דחזיר כעצמות, כדי שלא
יכלו ארכלי תרומה לנש
(קטן ח). מושכין את
המים מאילן לאילן.
דחיו שדה צית השלחין.
דפסידא יתירא איכא (קטן
א):